

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

El desenrotllament de la farsa

PER efecte, potser, de la depressió política que, en general, a Catalunya sofrim o degut a que'ls directors dels partits que tenen a son càrrec el desenrotllament de la farsa política no'ls convé promoure agitació ni excitar les passions dels llurs seguidors amb virulentes campanyes encaminades, quasi sempre, a protestar de quelcom que, de vegades, no's presenta davant dels ulls dels que militen en els partits protestataris, amb aquella diafanitat que les qüestions que han d'arribar a formar un estat d'opinió, haurien de reflexar, ens passem tongades en que l'acció que ha d'evidenciar l'existència i vitalitat d'aquells partits, no's posa de relleu i, a jutjar pels pocs actes i escasses proves d'afirmació que donen, podria dir-se que la vida política del nostre poble està en sospens i la nostra gent s'ha condemnat a no fer professió de cap mena d'idealitat. Tal es el quietisme que, en certes tongades, l'expressió del voler polític del nostre poble experimenta.

Però, quan sortir d'aquests quietisme és convenient o necessari als directors polítics, poc treball els costa posar en tensió l'esperit dels seus partidaris, puix s'han adonat, els rabadans de les cledes polítiques, que la protesta és un ressort per a fer aixecar els entusiasmes decaiguts de les gentades i a l'acció de protesta s'entreguen i les actituds de protesta conresen.

Ha sigut un defecte dels partits polítics—sobretot dels partits populars, anomenats d'esquerra—la persistent actuació protestatària que'ls ha enfonsat en un abim de negacions. L'acció protestatària dels partits d'esquerra, ens dol, a nosaltres, que hagi sigut duta a terme *protestant*.

I ens dol, perquè la protesta sempre té motius per a exterioritzar-se, ja que, lluitant un partit polític o un moviment social per instaurar els seus principis i opinions, es trobarà, ben sovint, amb l'obstacle que representen els principis i les opinions dels nuclis conservadors que no cediran de bon grat, ni ara ni mai, el poder director i regulador de la vida dels pobles a aquells elements que per les llurs idees i procediments socials, per

força, hauràn de transformar i renovar les institucions i organismes que emparen les desigualtats, les injustícies, les desviades accions, amb que basen sa raó d'existència les ambibologies ideològiques sustentades per la burgesia conservadora, però, justament per els motius d'exteriorització que la protesta té, aquesta ha d'esser realitzada silenciosament, construint i afirmant i jamai revestint-la d'actituds estridentes i tòpics de revolucionarisme verbalista.

Els partits d'esquerra no la deuen ostentar, per sistema, la deria de la protesta violenta. Quan un ideal es propaga i es divulga i, sobre-tot, quan aquell ideal posseeix l'anhel de fer factibles les seves aspiracions, pel sol fet de fer-ne afirmació, per l'únic motiu d'enlairar els seus principis, ja exerceix la més candent protesta contra tot quant representi oposició i obstacle a l'implantació de les aspiracions i principis que informen el seu contingut ideològic. Les esquerres deuen fer per manera de no donar la raó a aquell personatge de l'obra d'un escriptor català, que vol manifestar la protesta del seu partit en un determinat moment que la protesta no te raó d'esser, sols perquè *el protestar fa lliberal*.

Que no n'abusin de les protestes els partits d'esquerra i que mostrin més afició a fer obra pràctica i afirmativa i així rehabilitaran, potser, els vells conceptes polítics que tant desacreditats ja comencen a ésser.

Els nostres partits republicans que, encara que representin estantices modalitats de la política de l'Estat, podem considerar-los com a representants del republicanisme català, ja que les llurs organitzacions no arrelen en cap més indret de l'Estat, s'han entregat, ara mateix, a una acció de protesta contra la manera d'obrar que té, en aquests moments de horrenda convulsió europea, el govern de l'Estat espanyol. La conducta d'aquell, no deixant manifestar amb plena llibertat el dret de reunió i expressió d'idees, no volem pas dir que no mereixi censures i protestes. Per nosaltres, que li dirigeixin les que vulguin que no'ns aventatjaran pas. Però, el que hem de fer resaltar i el que volem dir, és que,

anc que no volguem, tenim de contemplar, forçosament, amb el somriure als llavis totes aqueixes actituds a que de sobte, els partits d'esquerra o millor dit els republicans, s'entreguen per a protestar de les actituds gens lliberals que'ls poders de l'Estat, ara, practiquen.

Quan ens apropem a la plataforma que, a corre-cuita, els partits republicans de Catalunya, han bastit, hi sentim un soroll de buid que'ns fa fredat i ens aterra. I és que, amb tot i volguer-ho, no hi podem creure en aqueixes actituds de protesta, perquè tenim l'ànima molt expansiva i aimem massa la llibertat i, per tant, entenem que la protesta per les accions restrictives de l'Estat espanyol hauria d'esser una fornall continuament encesa i no una acció oportunista i circumstancial.

En un estat dins del qual no s'hi pugui fer lliure manifestació de les idees que'ls homes, arreu del món, sustenten i propaguen; en un estat on encara hi existeixen legislacions especials i d'excepció per a aplicar-les en els delictes d'opinió, la protesta dels homes que aspiren a viure la vida moderna i lliure, no ha de manifestar-se, tantsols, quan als *meneurs* polítics els convé, sinó que ha d'esser constantment latent en la consciència i l'esperit d'aquells homes i han de fer-la arribar, persistentment, cada dia i cada instant, fins al peu mateix del poder que exerceix la restricció i instaura la tirania, car aquell estat no ha sigut fecundat per les idees lliberadores i, per aquest motiu, s'erigeix en representant directe dels organismes caducs que l'avenc social del món empeny cap a la posta.

La tàctica protestatària dels agrupaments populars i d'esquerra, la voldríem veure transformada i renovada. Res d'estridents i passionals esclats momentanis que amb la mateixa rapidesa que's manifesten s'esfumen i desapareixen. Protesta interna, persistent i intensa és la que *cal practicar*, puix, no fer-ho així, equival a ésser enlairadors dels *arrivistes* que exploten les conveniències de l'*alta política* i intèrprets del desenrotllament de la farsa que, a tot temps, els professionals polítics representen.

L'acció socialista i la renovació de l'Europa

L'avenç de la lliberació humana que s'està resolent en aqueixos llocs de l'Europa en els que a través de l'història s'hi han desenrotllat les grans epopeies cruentes de la civilització humana, ha pres un caràcter extern, de modalitat econòmica, que fa semblar als que ho examinen, sense enfondir gaire, no ésser pas accions espirituals les que lluiten, accions afamades de subjugar, sinó que són lluites plutocràtiques sense altra finalitat que l'hipertrofia orgànico-social dels elements de riquesa desbordant, de riquesa que, com greix social, arriba a determinar formes socials monstruoses, que ofeguen i fan morir els elements nobles, normals, del còs social.

La lliberació humana és quelcom complex, és una lliberació sintètica de tota una munió de petites llibertats, que per endarreriment humà resten detentades en nuclis centralitzadors de poder. L'acció socialista és expandidora, és demolidora de centralització, és tota ella creadora de nous i naturals nuclis d'activitat, articulant-los i organitzant-los de tal faïç, que en cada un d'ells hi hagi el tot i en el tot hi visquin, amb plenitud i lliures, cada un d'ells. Aqueixa organització és la més individualista i la més col·lectivista, i és l'antitètica d'aqueix individualisme inorgànic, antisocial, que du a la plutocràcia i a les oligarquies; és l'individualisme que fins s'aixeca contra l'Estat, i que no més afavoreix l'existència dels poderosos i privilegiats, que sotmeten la col·lectivitat a les seves fretures desvariants.

En el món tot hi està trastocat, fins la significació de les paraules. Els mals usos de la política i l'endarreriment de l'evolució de l'espècie, fan que els fenòmens sien mal anomenats i que els mots s'apliquin falsament. Ens passa que vivim una vida social dolenta i nomenem els fets socials amb paraules de bon significat. Qualifiquem d'Estat, imperialismes, esclavatges, opressions, a llatrocinis col·lectius, i a tota mena d'organitzacions socials determinades per la violència, pel dret, que no és dret, de la força. I no-res-menys, Estat, no és altre que l'expressió de la vida plena d'una nació vivint lliurement al món i cooperant a la civilització universal. Més així com la gent antisocial s'afanya per donar forma legal a les maldats que realitza, les col·lectivitats posen noms nobles a les depredacions col·lectives que realitzen, i tot s'ho arranjen per a que l'acció, inhumana, cruel i jamai available de la conquesta, sia justificada per noms que posseeixin una valua de legalitat natural, a la consciència del món.

Aqueixa revisió crítica de valors polítics socials, que haurà de realitzar el socialisme, l'està preparant l'horrible guerra d'ara, a la que una doctrina verista, en el desvari que l'anorrea i amb la sinceritat inseparable de la morbositat mental, ha obert les portes a totes les revisions, començant per declarar, amb franquesa espaiadora, que el dret és la força, que la justícia és la conveniència, que el

terror és font de convicció. És com una ascensió a procediments per a consciències col·lectives, dels desvaris terroristes de l'individu.

Qualsevolga que sia l'acabament de la guerra, s'obrirà un esboranc esfereïdor a la consciència de l'humanitat i àdhuc que de moment vengessin les accions retrogradants, a la guerra hi seguiria una revolució tant gran, que el que no haurien pogut vèncer la força dels lliberadors ho aniquilaria la força invencible de la consciència humana, que refaria del tot el món.

Finalitzada la guerra, les ideologies noves s'imposaran; l'equilibri social, que a través de l'història és sempre el mateix, éssent sempre diferent, exigirà noves organitzacions que permetin un eixamplament a la consciència de l'humanitat. Aqueixa renovació vindrà de les ideologies complexes, sintètiques, de les ideologies que van a infiltrar vida normal a les col·lectivitats. El socialisme proclama la democratització de tots els drets individuals, i no seria complet l'expandiment de la seva ideologia, si realitzés acció democratitzadora a les funcions i accions col·lectives. Això és ben senzill, perquè, realment, de drets individuals, aïllats i no formant element integrant de les funcions nacionals, col·lectives, no n'hi han, com no hi han drets nacionals que no sien elements de funció internacional.

La civilització universal ha avançat sempre per embranzides, seguint el camí del sol, i l'era de la civilització europea occidental no ha acabat encara: la guerra actual n'és una prova. Els problemes socials plantejats a Europa s'han de resoldre, i és el socialisme l'ideologia que, fonent-se amb el nacionalisme, l'acció humana que posarà fi a l'imperi del dret de la força, renovarà l'Europa, i, saltant per damunt de la mar gran, seguint sempre el camí del sol, durà a les Amèriques la plenitud de l'era de la justícia, per a que allà s'hi plantegin els nous problemes d'evolució i perfeccionament dels homes, que la nova civilització determinarà.

D. MARTÍ I JULIÀ

HISTORIA DELS MOVIMENTS NACIONALISTES

per A. Rovira i Virgili

Edició Popular: Els tres volums, 5 ptes.

Quedant pocs exemplars d'aquesta edició especial es reservaran els existents per als qui es dirigeixin al domicili de la *Societat Catalana d'Edicions* (Zurbano, 4, baixos) fins al dia 10 d'Agost i presentant aquest anunci de LA NACIÓ.

Per l'unitat ortogràfica de nostre idioma

NOVES ens són vingudes de la Catalunya del enllà dels Pirineus. I elles ens diuen que nostres germans caríssims, malgrat ses tribulacions, estan esmerçant energies en profit de nostre lèxic. La culta *Societat d'Estudis Catalanes* ha determinat adoptar per a totes ses publicacions les *Normes Ortogràfiques* proposades per la més important i més esplanosa institució cultural de nostra Patria: l'*Institut d'Estudis Catalans*, de Barcelona.

València i les Illes Balears havien ja contribuït a l'aixecament de l'unificació ortogràfica amb ses millors publicacions. Goitem València, mireu les Illes Balears, i, en un i altre lloc, ço que s'estampa sense adoptar les *Normes* són periòdics sicalíptics, fulles de mal gust: tot quant no representa cap valor positiu per a la cultura nacional de la Catalunya dels catalans.

Això no vol dir, emperò, que tots els literats, que tots els publicistes de nostra terra hagin adoptat les desusades *Normes*. Perduen certes rebequeries, d'un valor purament subjectiu, contradictories de les dites *Normes*. La qual cosa és molt de deplorar. Però és més de deplorar, encara, que aquests que són tant decididament enemics de les *Normes* de l'*Institut* no s'hagin posat d'acord i no hagin proposat als escriptors de Catalunya unes altres *Normes*, unes *Contra-Normes*. Allavors, els que escrivim català, sense pretensions de filòleg, adoptariem aquelles que'ns oferissin majors garanties, aquelles que veïssim que són més nacionals, ço és, que s'avinguessin a la tradició escrita en nostres llibres clàssics, que no contrafessin l'etimologia, que—i això per a ésser essencialment nacionals—no violentessin les dialectals i que fossin adaptables al gust modern. Els que això fessin farien tasca aprofitable. La tasca purament negativa, además d'ésser còmoda a sobrança, està desacreditada del tot en tot. Rera una negació una afirmació. El que faci una negació sola, o farà poca cosa o no farà res. I en aquest cas concret cal demanar o *Normes* o *Contra-Normes*.

I no havent-hi *Contra-Normes*, els que vulguin fer tasca positiva, els que vulguin laborar per la modernitat i integració digna de nostre idioma en la cultura mundial han de fer com admirablement han fet nostres germans de la *Societat d'Estudis Catalanes*: contribuir a la fixació de nostre lèxic, proposada pel primer cenacle de gent lletraferida, que seriosa i mesuradament se són ocupats d'aïtal cosa dins de nostra Patria.

El Rosselló, pel mitjà de la *Societat d'Estudis Catalanes*, ve a integrar-se en el ple de l'unitat ortogràfica del nostre idioma. O, més ben dit, ve a omplir el lloc que romaní buït i que li pertocava. I nosaltres ne som força contents, car les *Normes* de l'*Institut d'Estudis Catalans* de Barcelona, per a major gloria de les lletres catalanes, han devingut les normes essencialment i totalment nacionals de Catalunya.—P. i V. Biblioteca General

D'Hostalrich a l'Hotel Martín

(SANT HILARI)

Telèfon } Hostalrich 407
Xarxa Garriga } (particular)
Sant Hilari 422

Servei especial d'Automòbils
LA HISPANO-HILARIENCA

Passatge: 8 pessetes Anar i tornar: 14'15
10 kilos equipatge (en el mateix auto): 1 pta.

Sortida de Barcelona: a les 14'23
Arribada a l'Hotel: a les 18

Per encàrrecs de seients i cotxes especials per a família, al
Despatx Central: Rbla. del Centre, 6 - BARCELONA

COMITÉ DE PREMSA DE LA
UNIO CATALANISTA

Nombre actual d'abonats a
RENAIXEMENT i LA NACIÓ

1012

Nombre de subscriptes a la cooperació de 50 ptes.

93

GUAITA

ENS seria molt difícil trobar en tot Catalunya un home que, públicament, se declarés contrari de l'autonomia, car tots els agrupaments polítics, sense excepció, la proclamen en les seves propagandes, devenint, per aquest fet, ben públic, dogma de tots els catalans i dels que, sense esser-ho, a Catalunya viuen.

Tenint en compte aqueixos antecedents, sembla que tota acció de caràcter autonomista hauria d'ésser per tots defensada sense vacil·lacions, decididament, enèrgicament... Emprò la realitat dels fets, demostradora de l'insinceritat de moltes propagandes, ens prova que l'autonomisme, en molts agrupaments polítics, és no més que una paraula d'ordre purament circumstancial per a cridar l'atenció dels catalans, que, és just confessar-ho, sense aquell màgic mot, no s' deixarien enganyar per cap polític.

El fet d'ara és una ben lamentable demostració de la falsetat de les prèdiques de molts ideals.

La Diputació de Barcelona sosté unes escoles especials, de les quals l'Estat ne disposa com millor li sembla, i la Diputació de Barcelona acorda que vol intervenir-hi, o, del contrari, els negarà la subvenció. A això, que és fill del principi autònom, diferents elements nomenats autonomistes s'hi oposen, i a l'Ajuntament de Barcelona hi ha estat presentada una proposició de desagravi a l'Estat centralista, enemic irreductible de l'autonomia, pels representants del partit lerrouxista, senyors Juncal i Rocha, i el representant del Bloc Republicà Autonomista (?), senyor Vidal i Valls, oferint-li el rebaixament ciutadà que la Diputació li nega i menaçant a la Diputació amb privar-la de ço que precisin per a posar als peus del centralisme, que tant excelsament representa aquella monarquia que diuen a tothora voler enderrocar.

Aqueix acte, que és una innegable negació de tota ideologia autonomista, ens posa en el cas de no saber si l'acció obeeix a ignorància de lo que és autonomia, o bé a una venjança d'enemistat política. En ambdós casos, mereixen la reprovació de tots els catalans els autors del lamentable proposició, car se podria escair si els que la Diputació nomena per a l'intervenció seran prou aptes, però mai afirmar, com de la proposició en resulta, que pel sol fet de venir de l'Estat ja tot és superior, puix hi han tants casos com se vulguin per a demostrar el contrari.

El més dolorós, encara, és que les manifestacions d'aqueixos regidors no són purament personals, sinó que estan avalades per tot el partit lerrouxista i pel flamant Bloc Republicà Autonomista (?), el qual confirma que en tots ells l'autonomia no té altre valor que el que en cada cas els convé donar-li.

I hem de convenir que així desfà la nostra consciència col·lectiva, car an els éssers humans, on ells més influència exerceixen, els enverinen les idees, fent que no sien immobilitats, sinó homes disposats a pensar i actuar diferentment en cada instant de la vida, segons particularment els convingui.

Pot ser que aqueix fer sia de bons resultats polítics, però creiem que és de ben deplorable resultats humans, car fa de l'home un inconscient o un insincere, que és el pitjor que pot ésser en l'aspecte polític.—F.

Emili Vandervelde respònd al ciutadà Noske

«Rendons à Cèsar...»

EL ciutadà Noske ha insertat al *Vorwaerts* una nota protestant de l'afirmació per mi feta en mon discurs de Gentilly, en la qual jo deia que ell «en una conversa tinguada a la Casa del Poble de Brussel·les havia declarat que l'honor és una ideologia burgesa i que els belgues no tenien pas raó de defensar la seva neutralitat». I Noske escriu:

«Ja fa temps que públicament vauig declarar que jo no havia dit res semblant. Jo tinc de dir que les paraules que m'atribueix En Vandervelde són falses, car quan a Brussel·les vauig conversar amb camarades belgues sobre l'assumpte de la qüestió del seu país vauig regonèixer que, des del seu punt d'obir, la defensa del seu poble era una cosa naturalment comprensible.»

Jo m'apresso a rectificar referent a aquesta declaració.

Es per error que jo l'he atribuït unes declaracions que foren fetes davant d'ell per un dels seus amics.

Al començament de la guerra, uns militants belgues que's trobaven a la Casa del Poble de Brussel·les, reberen la visita del ciutadà Noske i del doctor Koster, un col·laborador de l'*Hamburger Echo*.

Durant la conversa que s'entaulà, En Noske va defensar l'actitud dels socialistes alemanys relativa a la qüestió dels crèdits de guerra.

En quant al doctor Koster, heu's-aquí en quins termes la nota que'm fou enviada ressenya les seves declaracions:

«Als socialistes belgues que's planyien de la violació de llur territori, el doctor Koster els respongué, amb una seguretat desconcertadora, després d'al·ludir el pretès acord franco-belga, que això que succeeix és per culpa vostra, car vosaltres el que tindríeu de fer és deixar-nos passar: ne serieu llargament recompensats pel nostre governament, i, ademés del mercat, us hauríem aportat el sufragi universal, les lleis protectores de la dona i dels infants, les assegurances generals i altres lleis que, malgrat tota vostra força, no heu encara aconseguit a casa vostra. I aquests socialistes, eixafats pel sistema electoral de les tres classes, afegiren: «Ademés, tothom temps ha que ho sabia que en cas de guerra franco-alemanya nostres tropes tindrien de passar per Bèlgica.»

Aleshores, se'ls respongué, quan els vostres diputats interpel·laven vostre Govern al Reichstag sobre ses intencions respecte de la Bèlgica en cas de guerra franco-alemanya, ells desempenyaren una seriosa comedia, igualment que quan als Congressos Internacionals veníeu a discutir amb nosaltres i votaveu resolucions sobre la necessitat de defensar l'independència i l'integritat territorial dels petits Estats. L'honor d'una nació, el respecte a la seva independència i ses llibertats, els tractats internacionals no tenen cap valor per als socialistes alemanys.

«L'honor d'una nació, respongué En Kos-

ter, és per a nosaltres l'ideologia burgesa, de la qual els socialistes no'n tenen de fer res; en quant als tractats internacionals, poc se poden complir en cas de guerra. Tot el materialisme històric no'ns ensenya pas que el desplegament del proletariat estigui íntimament lligat al desplegament i a la prosperitat econòmica de la nació, i, per consegüent, els socialistes alemanys deuen haver d'estar al costat del Govern que defensa en aquest instant la mateixa existència del país contra els atacs de l'Anglaterra, de la França i del despotisme rus.»

I és per a defensar els proletaris alemanys que violen nostra neutralitat, bo i assassinant als proletaris belgues?

«Gosarieu dir que poseu el respecte de vostra neutralitat damunt la vida de 100.000 homes? I nosaltres sabem que passant pels Vosgos, per a entrar a França, teníem de sacrificar 100.000 homes més que passant per Bèlgica. L'elecció no podia pas ésser dubtosa per a nosaltres.»

Seguint vostre raonament, nosaltres hauríem hagut d'enretirar-nos per a deixar-vos passar. Però la nostra situació devenia igualment difícil, car l'Anglaterra i la França ens haurien demanat, i amb raó, comptes severes. A Bèlgica tothom està a l'una en posar l'honor damunt els interessos materials immediats, i entre l'honor i la defensa de nostres llibertats a la vida de 100.000 homes no dubtem un instant, i reprenem l'antiga divisa de nostres comuns: «Abans que tot, morir voluntariament, primer que nostre país perdi sa llibertat.»

El doctor Koster trobà aquesta afirmació talment inoïda, que convidà a son col·lega a oir-la repetir, ço que motivà que un dels socialistes belgues li digués que el que hi havia de comú entre tots els presents era la possessió d'un estòmec, emperò que si al costat belga hi havia també un cor, al costat alemany, sobre aquest assumpte, s'hi posava un punt interrogant!...

Com se veu, jo he atribuït a Noske les declaracions que foren fetes, a sa presència i sense cap protesta per part d'ell, per son company Koster. Jo rendeix, està clar, a Cèsar—perdó!—al ciutadà Koster ço que li pertany.

EMILI VANDERVELDE

En la conferència d'En Vandervelde a Gentilly, publicada en aquestes columnes sota l'epígraf «Aquells que salven l'honor», allà on diu «al costat dels Diest i Aerschot» ha de dir «al costat dels que, malgrat els assassinats de Diest i Aerschot i que...»—N. DE LA R.

UAB
Biblioteca General

En el proper número: Per què
els obrers han d'organitzar-se,
per Salvador Vives ♦ ♦ ♦

L'expansió de Catalunya

Guantànamo

Un nou periòdic catalanista

Es reconfortadora en alt grau la tasca patriòtica que realitzen, en terres americanes, els nuclis catalans que, malgrat viure allunyats de la Patria, no l'obliden.

Ben sovint és que, amb gran joia, ens enterrem que un nou baluart de les nostres reivindicacions patriòtiques ha aixecat bandera en pro de les aspiracions que informen els nostres principis nacionalistes. Tant aviat ens sorprèn la fundació d'una nova entitat en terres llunyanes, com ens alegra l'esperit la nova de la creació d'un periòdic en païssos, on, per no parlar la nostra llengua, la confecció d'una fulla quotidiana en català representa una ininterrompuda sèrie de dificultats i sacrificis, amorosament ofrenats a la defensa i propagació de les sentimentalitats nacionals de Catalunya.

Es clar que, a voltes, alguns dels agrupaments de catalans que arrelen en llunyanes terres no posseeixen ben bé l'esperit nacional del nostre poble i encaminen, per tant, llur acció cap a les desviades modalitats que representen la negació de les nostres ideologies, però d'aquests agrupaments, que, de vegades, ni en llengua catalana volen adjectivar llurs actuacions, ni parlar-ne volem. Ells actuen com a renegats, com a apòstates, i aquests, al costat nostre, no hi tenen lloc.

Ens plau, a nosaltres, l'actuació clarament afirmativa dels nuclis catalans d'Amèrica i ens entusiasma la seva tasca, perquè pot ésser ben profitosa per a la Patria nostra. Per això les nostres simpaties són per a ells i per això, també, les efusivitats del nostre cor agraïdament s'esplaien quan d'ells i la seva obra se tracta.

Acabem de rebre el primer número d'*Aubada*, periòdic catalanista, que mensualment apareixerà a Guantànamo. Li donem la nostra més cordialíssima salutació i transcrivim, per a que'ls nostres amics d'aquí els vegin amb delectança, quins són els propòsits de que estàn animats aquell estol de germans nostres:

«Essent aquest periòdic netament catalanista, catalanista ha d'ésser la seva tasca; així, doncs, germans, tots els nostres afanys aniran encaminats cap aquesta finalitat, i procurarem, per la força del nostre voler, que *Aubada* visqui sempre ben catalana, amb tota l'ampla definició de la grandiosa paraula, que'ns gonfla el pit d'entusiasme».

I això fa que, per a nosaltres, no demanem res; no volem res, i si se us demana, en la fulla que se us acompanya, quelcom, ella ja ho diu, no ho és pas per a nosaltres.

Mensualment publicarem l'estat de comptes d'*Aubada* i tots veureu, amics caríssims, com el remanent, una vegada cobertes les despeses de l'edició, anirà a engroïr la sotscripció que'l nostre *Bloc Nacionalista Cathalonia* té oberta per al major expandiment de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

Així, el vostre gest, a l'omplir la fulla aquesta, tindrà una doble transcendència: aquí, en contribuir a la propaganda de nostres idees lliberadores; allà, en contribuir, també, a que sigui més fecunda la patriòtica llavor que sembren els incansables apòstols que treballen per la reivindicació de la Patria.

Tothom que se senti català, de cor i ànima, no cata'là bord, que hi vingui amb nosaltres; tenim els braços oberts, i tots junts, lligats per vincles de sang, lluitarem per la Catalunya somniada, i ben prompte veurem resplendir, en el cel rogent de la Llibertat, l'aubada d'un nou jorn: l'aubada del jorn en que serà un fet el triomf de la personalitat catalana.»

Havana

Teatre Català

El Quadre Dramàtic del Centre Català de l'Havana, ha organitzat una sèrie de Vetllades Intimes de Teatre Català en el Teatre Polyteama de la capital cubana. Tenim notícies de que la primera d'aquestes vetllades constituï una bella jornada per a la dramàtica de nostra terra. Fou representada *La mare eterna*, de l'Iglesias, i *Agència d'informes comercials*, de Pompeius Gener, i en l'interpretació d'aquestes obres, el susdit «Quadre Dramàtic» triomfà en gran manera. La simpàtica revista «La Nova Catalunya» d'aital triomf ens diu: «El programa del dia de la inauguració era, per cert, força difícil i tant ple de dificultats, que ens semblà una gosadía, pel debut de un quadre d'aficionats. I convençuts d'això, ens fèrem el propòsit d'assistir-hi replets de benèvol·la indulgència, tot preguntant-nos intimament i fins exterioritzant nostra temensa: Perquè no hauràn començat amb qualsevol·la de les belles obres en un acte que tant abunden en la dramàtica catalana? — Però s'alçà la cortina i ben tost la nostra por fou esvaïda, i oblidant l'estar veient representar a uns quants aficionats modestos, el nostre esperit va ésser joguina durant tota la representació, de les intenses i nobles emocions de que tant nodrit està l'admirable drama de l'Iglesias.» — Ademés, del gran diari de l'Havana «El Día», traduïm l'acabament de la llarga ressenya que fa de la primera vetllada de Teatre Català: — «El conjunt del Quadre Dramàtic del «Centre Català és excel·lent. Bé prou voldrien igualar-lo algunes companyies que, precedides de gran reclam, han actuat a l'Havana.»

Que n'és de bonic i encoratjador poder constatar fetes com aquestes, que evidencien la vitalitat i fortitut de la raça nacional catalana! A l'enllà de l'Atlàntic se'n van gropades de catalans, que se'n van germans nostres, i una volta en terres americanes, romanen tant catalans, tant germans nostres com abans de partir d'aquí. Ells, allà, amb llurs centres i associacions van formant unes comunitats cada dia més catalanes i amantentes a revelar l'esperit de la nacionalitat catalanesca que les anima. Amb això, Catalunya comença a semblar-se a Irlanda, a Polònia i a Lituània. Avui, la Catalunya d'Amèrica, constitueix una esperança per a la Catalunya d'Europa. La seva ajuda espiritual i material és tant preciosa com necessària. Aquesta ajuda va fomentant-se intensament i extensa. Aquestes col·laboracions a l'espiritual desvetllar de nostra Nació, ens omplen de goig, i a l'enviar des d'aquestes columnes nostra sincera i coral felicitació al Centre Català de l'Havana, volem dir-li a l'ensem que tenim tant d'interès i bons desigs per a l'obra del seu ardit «Quadre Dramàtic» com per a la nostra mateixa.

I, finalment, Vos, En Pere Boquet de Requesens, director d'aquesta colla d'aimadors de nostra escena, que tanta gosadía heu mostrada i sostinguda, sabeu-nos ben admiradors vostres i dels vostres que heu portat al triomf en un dels grans teatres de la capital de la venturosa República Cubana. — P.

El desvetllar de Valencia

COM antany nostra Catalunya, fou nostra germana la formosa Valencia objecte de cobdícia cortisana, i, negant i abscondint el propi idioma, un parlar estrany els subjugava a molts. Més l'ànima del poble valencià no era morta, i n'hi ha hagut abastament amb un començ de propaganda nacionalista per a abrindar milers de cors en el comú sentiment patriòtic.

«Lo Rat Penat», entitat de caient regionalista, a l'organitzar els Jocs Florals d'enguany, oferí el càrrec de Mantenedor a En Bergamín, l'ex Ministre espanyol, i aquest, no donant a la poètica festa altre alcanç que'l d'un esplai, oferí el nom d'un seu amic, que'ls altres, com a regionalistes, acceptaren. Emprò, la Joventut Valencianista, que sent vibrar en ses venes la sang ardent de redempció nacionalista, s'oposà a temps al nomenament, reclamant per a un valencià, per a un català, el nomenament de Mantenedor, ço que no lograren.

Plantejat així el problema, era d'esperar que'ls que la festa dels Jocs Florals no la consideren un número més del programa d'una festa major, sinó que a la festa major hi aporten un ambient de bellesa patriòtica, considerarien la seva situació i se determinarien per exterioritzar llurs anhels nacionalistes. D'aquella faïç succeï, protestant que el Mantenedor no fos escollit d'entre 'ls pobles de parla catalana, motivant la detenció d'alguns joves valencianistes, entre 'ls que s'hi comptava el nostre bon amic En Miquel Durà i Tortajada.

No podem ofegar, no la sabríem negar, la joia immensa que sentim pel desvetllar de la nostra germana, la dolça Valencia. Ben segur que, com nosaltres, seràn objecte de persecucions, i per això, al salutar la llur actuació, els recomanem la major fortitut en tots moments.

Han sigut enviats a la Joventut Valencianista, els següents telegrams de simpatia:

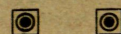
«Joventut Valencianista. — Cafè Lyon d'Or. — Valencia. — Així han d'ésser els Valencianistes. — Unió Catalanista.»

«Joventut Valencianista. — Lyon d'Or. — Valencia. — Saludem en el vostre gest el despertar de Valencia. — Visca la gran Catalunya! — Renaixement.»

«Joventut Valencianista. — Lyon d'Or. — Valencia. — Siguen fermes i vencereu. — LA NACIÓ.»

«Joventut Valencianista. — Cafè Lyon d'Or. — Valencia. — Una abraçada de germanor i encoratjament us adreça la Joventut Nacionalista de Catalunya.»

«Joventut Valencianista. — Lyon d'Or. — Valencia. — Els pobles dignes d'ésser lliures són així intransigents. — Casal Catalanista Districte V.»

RENAIXEMENT

El número de demà conté el següent sumari:

La Diputació de Barcelona i l'Ensenyança Tècnica, per Maig. — *L'Arquitectura i la crítica*, per R. Giral i Casadesús. — *Cooperativisme*, per M. Serra i Moret. — *De la nostra vida econòmica*, per F. Rosell. — *Preliminars a l'estudi determinatiu de la nacionalitat*, per Josep Mallofré. — *Tarragona. Aspectes. II*, per Josep Gilibert i Punsoda. — *Les conferències de la joventut Nacionalista de Catalunya: La Catalunya insular*, per En Pere Oliver i Domenge. — *Noticiari*.

Els catalans demanen l'indult del general boer Christian de Wet

Missatge que s'envia al Rei d'Anglaterra per a que no sigui aplicada an aquell heroi nacionalista la condempna de sis anys de presó que li ha sigut imposada per haver-se
:: :: : sublevat, darrerament, contra el govern de la República del Sud d'Àfrica : :: ::

SENYOR: No som ciutadans del vostre Imperi, i per això no'ns hauríem atrevit, en altre temps, a demanar-vos el perdó del rebel que fou el general boer Cristià de Wet, per tant com el perdó és acte de Govern, del que un poble gelós de la seva llibertat ne vol mantenir sempre allunyats als estrangers. Més, avui, la guerra gran us ha fet a Vos i als vostres nobles al·liats campions d'un Imperi espiritual en el que s'hi enclouen els interessos més cars de l'existència humana, i és en nom d'aquesta noble ciutadania que demanem al Rei de l'Anglaterra un acte de poixanta pietat.

No'ns mou, Senyor, cap intent de protesta contra les lleis ni contra els Tribunals de l'Unió Sudafricana. Sabem que el pagès de Nieuwjaarsfontein s'havia llevat en armes contra Vostre Govern i que del fet de la seva sedició se n'havia originat una guerra que ha costat la vida a honrats ciutadans de l'Unió. Els Vostres exèrcits triomfants podien haver aplicat al vençut una llei més dura que la presó per sis anys, talment, que a ningú millor que a ells i a la saviesa llur poden aplicar-se aquelles paraules de Plató: que si la bravura és la justícia del cor, la saviesa és la justícia de l'esperit.

Les virtuts de la política anglesa, que ara fa cinc anys va admirar-nos per l'ús prudent i generós que va saber fer de la seva victòria, han trobat ara en el lleialisme del magnànim general Lluís Botha la més viril correspondència. No solament els africans rebels han depositat les armes sinó que han engrandit en els camps de batalla, el Vostre Imperi, afegint-hi el sudoest alemany, per a la mellor ventura i conformació de Vostra gran Federació Africana. L'experiència que acabeu de fer d'aquesta política humaníssima manté les nostres esperances.

La sang anglesa vessada a Orange i Transvaal no va consagrar el triomf de la tirania, sinó l'imperi de la llibertat britànica. El brau Christian de Wet, que havia escruixit el *Veld* llançant els seus commandos en carrera escabellada contra els Vostres soldats, fou nomenat Ministre d'Agricultura d'Orange. Ara mateix heu deixat les armes als alemanys vençuts i heu fet ús d'una concepció ben cavalleresca de l'honor confiant en la paraula d'un enemic que encenia la revolta en el Vostre Imperi i emmetzinava els pous dels vostres camins.

Si a tant ha arribat el Vostre seny polític, no heu de trobar estrany que nosaltres, catalans, que estimem la pàtria i la llibertat com la nostra vida, ens acostem plens de confiança a l'estrada del Vostre soli imperial per a demanar-vos el perdó de l'heroi que en defensa de la seva pàtria va escriure gestes de tant noble memòria, que són patrimoni comú de tots els vivents.

Nosaltres creiem que l'acció lleialíssima del general Lluís Botha, com la rebel·lió de Christian de Wet, floreixen d'una mateixa deïu pura d'amor patri. La diferència no està en la noblesa igual de l'intenció, sinó en l'acert de la concepció política: l'un ha vist més clarament que

l'altre les possibilitats que l'hora present entranyava per a la prosperitat del seu país. Repetim les paraules de Christian de Wet quan a la fi de les seves Memòries demana el perdó dels africansers del Cap i del Natal que havien ajudat als boers i no podien ésser compresos en les condicions de pau com a súbdits rebels: «Més ara que tot és acabat, no s'ha de creure que els Governos del Cap i del Natal, animats pels Governos Britànics, comprendran la necessitat de perdonar i de pronunciar l'amnistia? Es la veu de la sang la que ha dut als africansers a la revolta i no hi ha res més fort al món que aqueix sentiment de raça; és una cosa que els Governos d'ambdues colònies no deuen oblidar. Si's vol sincerament la prosperitat a l'Àfrica del Sud, és necessari fer-hi una política conciliadora.»

Considereu, Senyor, que l'epopeia boer ha rodejat d'esplendors de llegenda l'heroi Christian de Wet, i que la lluita per ell sostinguda, segons les paraules que ell aplicava als burghers d'Orange, «... li dona dret a ésser tractat com a un home de qui el nom i les gestes no s'esborraran mai de l'història...» Recordeu la fermesa que posa en encomanar als burghers que siguin lleials a la pau pactada. «Pel demés, diu ell, estic convençut que l'Anglaterra, un dia o altre, ens farà justícia en consideració a la fidelitat i a la sotsmissió del poble de les dues noves colònies. No hi ha exemple de pare que resti sense pietat davant del fill que se li adreça respectuosament.»

Ignorem per quins camins arribà la seva ànima a pendre la fatal resolució de rebel·lar-se contra el Govern de l'Unió cap a les seves velleses. Més creiem trobar en el més pur dels nostres cors de catalans el sentiment que va exaltar-lo en la revolta. Qui ens ho podria explicar en forma més dramàtica del que ell ho fa en aquestes paraules de les seves Memòries? «Deixeu-me obrir-vos la meua ànima... Jo he ajudat sovint en llur llit de mort a les persones que estimava: pare, mare, germans, amics; més jo no hi he sentit la punyent angoixa que vau experimentar al perdre's l'independència del meu país.»

Heu's-aquí, Senyor, com és que nosaltres, patriotes catalans, venim fins a l'estrada del Vostre soli imperial per a demanar-vos el perdó del rebel d'Orange Christian de Wet. Sigueu fidel a la política humana del vostre govern de l'Àfrica del Sud. No vulgueu que en la lluita que sosteniu amb els Vostres Al·liats per a la conservació del tresor comú d'honor i de justícia, l'ombra de Christian de Wet, mort en les soletats d'una presó, plegui les ales del cor de vostres soldats en les trinxeres. Quan els enemics aixequen per damunt dels seus exèrcits l'idea fosca d'una divinitat hostil i sanguinària, vulgueu fer certes encara avui les paraules del vell Plató quan deia que la pietat és la justícia en les nostres relacions amb Deu.»

De l'anterior missatge, llurs firmants n'han enviat copia al President de la República de

l'Unió del Sud d'Àfrica, general Botha, acompanyant dita copia d'una lletra que diu així:

«Al Senyor Governador General de l'Unió del Sud d'Àfrica, el molt honorable Lluís Botha.

SENYOR: Us trametem el missatge que hem enviatal Rei d'Anglaterra per a demanar-li el perdó del rebel d'Orange Christian de Wet. Com a estrangers que desconeixem vostres lleis, tal vegada hem demanat al Rei ço que sols està en vostra potestat concedir, més si així fos, doneu-vos-ho per demanat a Vos i permeteu que us ne fem compliment, per tant com això fóra una nova afirmació de vostra nacional llibertat.

Nosaltres, catalans, ens esforcem per comprendre l'amarga tristesa que us havia de produir la revolta del que havia estat vostre cavalleresc company d'armes, tant per haver-lo de combatre fins a la dispersió de les seves forces, com pel que hi ha sempre d'injúria espiritual en l'escomesa del germà enemic que pretén pouar en la deïu de nostres propis sentiments la justificació de sos atacs.

Més, Vos, amb vostra savia política i amb l'epopeia de vostres marxas victorioses sobre Swakopmund i Windhoek, heu donat a vostres conciutadans una pàtria nova i heu aconseguit esbandir per tant nobles gestes les angoixes de vostre cor. Com deia el Primer Ministre anglès en la Cambra dels Comuns, heu devingut, per adopció, «un dels més honorables i estimats fills de l'Imperi», batallant per aqueixa causa que'ns és igualment cara a vosaltres i a nosaltres, catalans, la que Mr. Asquith definia «the broadening of the lowunds of human liberty».

Tot això ha estat possible pel gran prestigi que us havia creat a Vos i a vostre poble aquella heroicitat bíblica de vostres guerres d'independència. Qualsevolga que sigui la grandesa futura de l'Unió Sudafricana, aquella serà la pedra angular de sa fortalesa moral, la tradició que renovarà el foc de l'amor patri consagrat en el cor de sos fills. Com podrieu oblidar, Vos, que aquella tradició té un nom a Orange? Es diu Christian de Wet.

Quan entrareu victoriosos a la ciutat del Cap, els boers i els anglesos, costat per costat, us aclamaran i us tindran per home feliç. Més nosaltres estem segurs que serà precisament en aquella hora quan les memòries d'una bella part de vostra vida us oprimiran el pit amb amarga malenconia. Recordeu com en altres temps els fills d'Orange se llevaren en armes per a ajudar voluntàriament a vostres germans del Transvaal i obri's vostre cor a la pietat, com una muntanya que esberla son foc intern.

Ja que els alts fets de vostra vida us han fet ciutadà del món, escolteu la paraula d'uns estrangers als que heu acostumat a apassionar-se tant per vostres desventures com per vostres victòries. No oblideu que, per molt temps, el cor de tots els homes lliures ha bategat amb el vostre, i que, en la lluita de l'home contra el mal, el bé que hauríem de fer, i que no fem, esbrava el mellor perfum de la virtut.

Correu de Catalunya

RIPOLL

FORA difícil regonèixer en la distreta i descatalanitzada vila nostra, al Ripoll de les primeres èpoques del ressorgiment catalanista. Gairebé res ha quedat en peu del que s'edificà aleshores. Res més que un aclaparament tant general i absolut que és un miracle trobar qui encara s'anomeni nacionalista i no s'amagui de dir-s'ho i d'actuar com a tal en tots els moments. No és que s'hagi malagunyat la llavor sembrada; és que ha granat en camp poc preparat i, avui, les males herbes absorbeixen i amaguen l'existència a les bones.

El dilema és aquest: acabarem a Ripoll per sotmetre-n'ns tots els nacionalistes a l'estat actual de coses o recomençarem la feina i la lluita per a retornar la vila al lloc que li pertoca en el moviment nacional de Catalunya? No és pas fàcil que els pocs que quedem, renunciem, vergonyosament, a la lluita. Ara precisament que l'actuació ferma i patriòtica de LA NACIÓ ens ofereix la seva indiscutible força, hem d'intentar tots plegats la reconquesta del temps i el crèdit nacionalista que tant illsimament hem perdut.

Recatalanitzar el nostre Ripoll és el que'n cal a tota costa. Que cada ú de nosaltres s'emprengui de nou la tasca dignificadora i de rehabilitació i que la propaganda activa i eficaç siga empresa per cada ú i a cada lloc des d'on se pugui contribuir a fer efectiva l'incorporació de la nostra vila al gran moviment lliberador de la nostra Patria.

LLUIS PELLICER.

Ripoll, agost de 1915.

MALLORCA

Ideologia nova

Els repatriats d'Ultramar

1. Des de l'Illa Daurada, un braç que no ha comportat mai el jou de les cadenes del còs i de l'ànima, vos allarga la mà per a estrènyer coralment les vostres, també lliures i independents... Literariament, la nostra Mallorca ha tallat quasi del tot el lligam que la tenia fermada, retudament, a Madrid; els noms dels Alcover, Costa, Ribera, Alomar... ens honren avui en dia; ningú, emperò, dels molts que encara escriuen en llengua castellana arribarà a ésser àliga capdal. En canvi, políticament, aquesta Illa no ha progressat gens ni mica: mateixa influència centralista, mateixos partits *turnants*, mateixos cacics... Tant sols quatre joves isolats senten uns ideals. Manca una política immaculada, un sentiment de dignitat, de nacionalisme, d'independència espiritual... Manca, sobre tot, la voluntat. Se fa precisa una sembra d'idees i una triadella d'homes que puguin assolir-les. No falta qui hagi intentat l'obra superba, però, resta encara moltíssim a fer. Vosaltres, els qui veniu amb una ideologia nova, teniu que espargar la bona llavor dins les Mallorques. I la bona llavor, després de transformar-se evolucionant, produirà el bon fruit, menja volguda d'una nissaga forta.

2. Jo crec que és mon deure dirigir-me a vosaltres—homes que pensen i sentiu—per a que us feu ressò d'un moviment iniciat a Mallorca.—Els repatriats d'Ultramar, aquells pobres soldats que (per no tenir tres mil pessetes que'ls deslliuressin del servei militar) anaren a la guerra i tornaren, fa disset anys, de Cuba i de Filipines, tristos, abatuts, famolencs i malalts, volen percebre ço que l'Estat espanyol els deu. Llarga estona esperaren ja el cobrament d'uns crèdits que mai arriben; llarga estona estigueren, concirosos i retuts, patint la cohort de desgracies que damunt d'ells caigué després del desastre; febles, malaltíços, impotents per a treballar, inútils per a guanyar-se la vida i la de llurs mullers i fills.

3. Heu's-aquí uns homes que per un Estat inepte sacrificaren sa joventut, la salut de son còs, ses energies... Se'ls prometé el pagament dels seus *alcances*, dels seus *pluses* de campanya. Són passats setze anys i els repatriats no

cobren... Ningú ha cobrat? Ah, sí! Cobraren els que viuen a Madrid, els que gaudeixen del *favor oficial*, els que pogueren anar-se'n a la Cort castellana a fer valer sos drets, a empènyer amb el parpal d'or, a posar oli metàl·lic a la màquina rovellada... Pels altres, pels *provincianos* no hi ha hagut ni un centim! Ara, fa unes vuit mesades, el Govern—eix Govern que gasta en futeses milers i mil·lions de doblers—aprofitant-se del tòpic de la guerra europea ha sospès els pocs pagaments que feia. Tot això ens treu de pollagueria, tot això ens fa cridar i protestar fortament contra d'aitals malifetes.

4. El dia 11 del passat juliol, els repatriats mallorquins celebraren un míting en el casal del Centre Obrer amb la finalitat de defensar llurs interessos i de senyalar les normes d'una futura i ampla campanya, de la qual se'n facin solidaris tots els repatriats de la península i de les illes. Es rebren nombroses adhesions dels pobles. Els oradors enraonaren enèrgicament, fóra de punt, clamorosos... Un parell de setmanaris i de societats oferiren llurs forces als que demanen ço que'ls pertany, ço que se'ls deu com a paga meçquina de llur tribut de sang.

5. Mireu com parlen eixos herois sense monument. «Quan marxavem a la guerra, tot era *Marcha de Cádiz* i discursos patriòtics; la Premsa se desfeia en elogis al soldat; la clerecia ens beneïa i ens omplia d'escapularis, i per tot se'ns encoratjava per a que anessim folls d'entusiasme a defensar la patria en perill. Però aquella ubriaguesa d'exaltació patriòtica s'és passada; la contribució de la nostra sang, donada; l'Estat espanyol ja no'ns ha de menester i ja no hi ha Premsa, ni clerecia, ni ningú que's recordi de nosaltres.» —Treballem, doncs, per a que l'esmentat moviment s'extengui. Els repatriats —n'hi ha a Catalunya, a València, a Mallorca, per tot arreu— pateixen una situació anguniosa. Són les víctimes immediates del desastre colonial, produït per una política sense ideals i centralista, que demanen ço que és seu. Jo prego als diaris, a tots els periòdics catalans, que'n parlin d'això, que moguin l'opinió pública envers d'aqueixos homes, herois desconeguts, oblidats i desatesos per un Govern sense consciència.

JOAN ESTELRICH

AL VOL

ARA passem la tongada de Teatre de la Naturalesa. Ens ho fan passar com cosa esquisida i refinada, i el nostre poble, de consciència inestable, sense lastre nacionalista i de cultura social que li afavoreixi avançar sense reculades ni desorientació, s'ho pren de bona fe, i ara, com en altres ocasions per altres diletantismes de decadència, s'entrega del tot i sense reserves a aqueixos espectacles del Teatre de la Naturalesa, que no són altra cosa que entreteniments de poble primitiu.

Ja la coneixem la cantarella de l'art primitiu en totes les manifestacions artístiques, ja les coneixem aqueixes noves doctrines estètiques que només tenen dos fonaments: l'impotència i l'utilitarisme. Fan soroll i desvien, però no fan altre mal que embabiecar als esperits rudimentaris.

El teatre, com totes les arts, evoluciona i avança, a mesura que la civilització es perfecciona, i no's pot comprendre com un complex artístic tant artificios, convencional i tant al marge de la naturalesa com el teatre, pugui per a gust del segle vint, ésser considerat en el dit Teatre de la Naturalesa com una manifestació d'alta cultura i d'esquisit estètica.

Perquè el teatre és una manifestació d'art tan complexa i tant artificiosa, tant *decorativa*, diguem-ho així, és pel que s'aguantava malgrat l'avancament humà, mentre que altres manifestacions d'art decandeixen. La modalitat decorativa,

que és la democratització, la socialització de l'art, va creant noves formes i manifestacions d'art, i dú el teatre, complex d'artifici, a esplendideses no sospitades. Val a dir que la literatura dramàtica també evoluciona: es fa *més decorativa* i menys convencional.

El Teatre de la Naturalesa, és una manifestació regresiva, i no mereix l'apreci de tot el públic; només d'aquella part del públic misso-neista, que dirigeixen els artistes mancats, els artistes amb dèficit de força de vida per poguer-se incorporar a les fortituts espirituals necessaries per a cooperar a la democratització, a la socialització de l'art.

A Suïça i a Alemanya, en qualques petites localitats, en certs dies de l'any, hi ha Teatre de la Naturalesa; més no passen de manifestacions pintoresques, folklòriques, sense cap mena de transcendència de civilització. I aqueix teatre de la naturalesa anodí, pintoresc, folklòric, sacre, —per tot és el mateix—ens el trasplanten aquí a Catalunya, per a quehi representin, primer, «Flors de cingle», després «La Viola d'Or», la producció que hi anat més bé, un altre dia «L'Arlesiana» un altre «Terra Baixa», i avall, avall, s'hi farà «Marina», i molt serà, que, essent Teatre de la Naturalesa, en català, ja no'n tinguin prou amb «Marina», i hi facin «La Corte de Faraón». No ve d'un pam.

I tot per inestabilitat de la nostra consciència nacional, que's troba mancada de nacionalisme i de cultura social de debò.

El dia 24 de Juliol, l'Ajuntament d'aquesta ciutat celebrà sessió extraordinària per a discutir el dictamen formulat per la ponència encarregada de la reorganització de les guardes municipal i urbana.

Les sessions del nostre Ajuntament, són totes demostratives de tota la munió de mals usos que poden tenir les corporacions públiques, més, es pot dir, que aqueixa sessió de 24 de Juliol, resultà lapidària, com a manifestació explícita, provadora i claríssima, del daltabaix que, en tots els sentits, és norma de la corporació municipal de Barcelona.

No cal que ningú retregui res als regidors: ells mateixos ho digueren tot; foren tant llealment sincers, que causa admiració, que ells mateixos no s'hagin fet justícia, abandonant el sitial de conseller, i demanant, per favor, al poble de Barcelona, que sense espera, nomeni a qui hagi de reemplaçar-los, per a que les funcions municipals estiguin, que ara no ho estan, desempenyades amb normalitat.

No's comprèn com determinades persones que seuen al Saló de Cent, aguantin, sense parlar clar, ben clar, al poble, i segueixin passivament formant part de la corporació municipal.

Ni's comprèn, tampoc, com la sobirania municipal de Barcelona, resta sota l'autoritat i voler suprems dels professionals del municipi. Els regidors perpetus, des de'ls peons de les brigades fins als alts empleats, tenen a les seves ordres als regidors interins, els regidors elegits pel poble.

En aquella casa, tot hi és invertit. El poble és l'amo que nomena i paga; no és pas, però, el qui mana, que qui mana és el que cobra, que cobra i governa.

El ciutadà que va a cà la Ciutat, en ús, sempre, del seu dret de ciutadà sobirà, es veu mal atès, vexat, i amb no gaires bons modors tractat, pels, en una forma o altra, criats de la Ciutat.

Tot aqueix desballestament de la funció municipal, només pot arranjar-lo la moral nova del poble; del poble ben intencionat que passant per damunt de tota mena de drets adquirits, conveniències i oligarquies, faci ço nou i creï una nova organització municipal a la que tot hi sia solidaritzat i socialitzat.

Sense socialització no hi ha austeritat ni justícia. Ja s'acaba el temps de la farsa, arcabota de tots els pecats, imponent, per la força, respecte i obediència a la maldat dels polítics, uns en el mal, diferenciats, només, en la faicó de dissimular-lo.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

La darrera Nota dels Estats Units a l'Alemanya és d'una fortitud civil tant remarcable, que l'humanitat se n'ha de sentir satisfeta que un poder tant preeminent i tant expressiu de la sobirania civil d'un tant gran poble, s'encari amb una

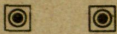
d'aqueixes hipertrofies de poder tradicionalment militaristes que se'n diuen imperis i li digui que al món hi han lleis immutables que ni la civilització ni els avenços més grans trasmutaran i que no més per manca de civilització conculquen els poders militars.

No hi ha grans cuiracats ni canons monstruosos ni explosius aterradors ni submarins ni aeroplans que puguin canviar el que l'esperit serà, amorós i pacíficista de l'home normal, que vol dir l'home civil, ha proclamat en contra de la violència. Els avenços de la civilització modifiquen seguitament, a favor del bé humà, tot el que priva de determinar-lo; més aquests mateixos perfeccionaments del progrés no poden canviar a favor del fer mal tot el que és una limitació a la violència. Maleïts sien els avenços científics quan s'utilitzen per a causar dolor humà! No més les deries opressores les usen per a escolar la sang dels homes. Els submarins, lícitament, no han canviat per a res les lleis que l'esperit civil del món havia erigit en deturadores de la lluita barbare.

En Wilson ho ha proclamat des del seu alt siat estant: «El dret a la vida no poden detentar-lo els descobriments científics.»

Es aqueixa Nota un clam civilista, que serà, ferm i invencible—perquè el civisme destruirà el militarisme—surt dels Estats Units, representant tots els homes civilistes del món, tots els homes bons del món.

De tots els homes del món que construeixen la nova consciència que governarà l'humanitat.

Els conflictes socials

El de Reus

EL paorós conflicte plantejat a Reus amb motiu del locaut del Centre Industrial i Mercantil, del qual donarem compte en nostre article anterior, continua en peu i amb tota sa gravetat. Les negociacions portades a cap pel jutge de primera instància En Joan Hidalgo, fracassaren igual que tots els intents de conciliació realitzats per les autoritats, Junta de Reformes Socials i Comissió Consistorial.

Aquest darrer intent de conciliació ha fracassat per la inconcebible obstinació del fabricant en regoneixer l'Associació de l'Art Fabril. Diem inconcebible obstinació, perquè no podem capir el fabricant, que està agremiat, pot tindre paralitzat que un el treball de llur fàbrica en la qual hi ha ocupats un miler d'operaris, per una qüestió tant insignificant com és el regoneixement de l'associació obrera, legalment constituïda, de llurs treballadors.

El Centre Industrial i Mercantil al veure que amb el locaut no conseguia el seu propòsit, decidí canviar de procediment i a l'efecte publicà unes bases aixecant el mateix i invitant als obrers a reanuar el treball.

Aital invitació, no fou acceptada més que per algun petit estament i pels obrers textils, no pertanyents a la fàbrica origen del conflicte i propietat del senyor Tarrats, que tenien ja acordat reanuar el treball el dia que fossin cridats a fer-ho; tots els demés contestaren que no retornarien als tallers si abans no se'ls indemnitzava els jornals devengats des d'el dia en que foren despedits.

Això desbaratà altra vegada els plans de la classe patronal, doncs aquesta creia que a l'invitació de tornada al treball, després de 10 dies de vaga, els obrers hi haurien acudit deixant abandonades a les obreres de la fàbrica en qüestió a ses propies armes, les quals, amb una actitud digna de lloança, fa més de quatre mesos que sostenen una lluita titànica per al seu millorament econòmic i per a que'ls sigui respectat el dret d'associació, qual dret tenen garantit per les lleis de l'Estat.

Els oficis que en l'actualitat estan en vaga, que per a reanuar el treball demanen indemnització de jornals o augment de salaris i que han fet la declaració de que sostindran el boicot a la casa Tarrats, si aquesta no regoneix l'Associació de l'Art Fabril, són: boters, 160 individus; carreters, 130; cerrallers, 102; fundidors, 35; fusters, 60; lampistes, 15; manobres, 140; paletes, 95; picapedrers, 12; pintors, 25; rajolers, 100; serra-

dors, 20; tintorers, 44, i tipògrafs, 38. Ademés, hi ha els operaris de la fàbrica Tarrats.

El nou Governador de Tarragona, senyor Garcia Alix, tant prompte possessionat del càrrec, s'ha traslladat a nostra volguda ciutat, a l'objecte de veure d'arranjar el conflicte.

Una vegada orientat per les parts bel·ligerants, ha redactat unes bases de solució pel que respecta a la *Fàbrica Algodonera*, que no han estat acceptades pel Gremi de fabricants.

En el que fa referència a l'indemnització de jornals, també han fracassat les seves gestions davant l'intransigència de la classe patronal.

Aquesta actitud en que s'ha col·locat la Lliga patronal no acertem a explicar-nos-la, és incompreensible, ja que amb ella no fa més que agreujar la situació en perjudici dels propis interessos.

L'actitud dels obrers, ja diguerem la setmana passada que no ha pogut ésser més correcta i digna, amb la qual s'havien captat l'apreci i l'agraïment de tota la població, no havent-se tingut de lamentar, en totes les setmanes que dura el conflicte, ni el més petit incident, i no serà perquè no'ls hagin donat motius, ja que 'ls patrons els han posat diferents paranyos qu'ells han refusat i mb serenitat plena.

Abans d'acabar, volem dedicar algunes ratlles a la passivitat i indiferència amb que s'miren els conflictes d'aquesta mena des del es altes esferes de l'Estat.

No fa gaires, dies el subsecretari de Governació digué als periodistes que fan informació en aquell Ministeri, qu'el conflicte de Reus havia quedat circumscribit a la fàbrica del senyor Tarrats i precisament donava aquesta notícia quan a Reus era major el nombre d'obers parats, ja que, des d'aquella data, han entrat al treball alguns estaments, com són el semolers.

Això dona idea del poc que preocupen al Govern Central les coses de nostra terra, per quant no s'pren la molestia d'enterrar-se de l'estat en que s'troba el greu conflicte que té paralitzada, quasi per complet, la vida de la important ciutat de Reus.

MARIÀN ROCA

Reus 4 Juliol 1915

NOVES

LA Joventut Catalanista de Barcelona ha entregat a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, la quantitat de 26'85 pesetes, producte net de la venda de les targetes postals editades per aquella Joventut, i que foren venudes en la passada Festa de Flors i d'Infants, que se celebrà al Turó Park.

Les postals sobrees seran venudes en l'Aplec de la Sardana, destinant-se també el producte d'aquesta venda a la mateixa finalitat que l'anterior.

Avui, dissabte, a les deu de la nit, el doctor E. Xalabarder donarà una conferència, en nom de la Joventut Nacionalista de Catalunya, al Casal Catalanista del Districte III (Caçador, 4, principal), sobre: «Sanitat i Nacionalisme.»

L'Esbart Barceloní de Dançaires de l'U. N. R. Casal Catalanista del Districte III celebrà, el diumenge passat, les anunciades festes commemorant el primer aniversari de la seva fundació.

Totes elles es vegeren concorregudíssimes i d'una manera especial el concurs de sardanistes.

Hem rebut la memòria corresponent al passat any 1914 del Blok Nacionalista Catalonia, de Guantánamo, (Cuba), la qual demostra l'extensa tasca portada a cap en el transcurs del mateix.

Per l'elegant presentació de dita memòria, aquesta es fa doblement simpàtica.

La Joventut Catalanista La Coronela ha deixat ja llist el programa del concurs literari per als seus socis, i prega als mateixos es dignin posar per son estatge social per a compenetrar-se del reglament de dita festa, per a la qual compta ja amb magnífics premis.

Tal com s'anuncià, dissabte prop passat tingué lloc al Casal Catalanista del Poble Nou la conferència d'En Pere Oliver i Domenge, individu de la Joventut Nacionalista de Catalunya, sobre «La Catalunya Insular».

Seguint la costum establerta, *Renaiement* d'aquesta setmana publicarà una extensa ressenya del notable treball de l'amic Oliver.

El programa detallat de l'Aplec de la Sardana és com segueix:

Matí.—A les 10.—En la típica església de Vallvidrera, s'hi celebrarà l'ofici solemne de costum.

A les 11.—En la mateixa era de l'església, l'Aplec dedicarà un record al que fou implantador de les sardanes llargues, en Pep Ventura, executant la seva sardana «El Toc d'Oració».

Després la comitiva es dirigirà a la «Quinta Joana», on s'hi executarà el següent programa: «L'Aplec de la Sardana», E. Guiteras.—«La font de les Rondalles», J. Serra.—El conegut «Rotlletó Catalunya», dirigit per l'Enric Vigo, executarà els següents ballets: «L'indiot», Sèu de Urgell (conjunt).—«Contrapàs», Sèu d'Urgell (conjunt); finalitzant la festa amb les següents sardanes: «La frescor de l'aigua», E. Morera.—«Or Fi», J. Soler.

Tarde.—A les 4.—A la «Plaça de Dalt» de Vallvidrera, s'hi celebrarà la festa en honor dels compositors de sardanes, executant-se les següents, totes elles escrites expressament per aquest acte:

«L'agnéu de Lleida», J. Quintana.—«La nostra festa», E. Bosch Humet.—«Flor de rose-lla», J. Lleó.—«Poncelleta desclosa», J. Blanc. Com de consuetut, es ballarà la tradicional «Sardana de les Garlandes» que serà enguany l'hermosíssima composició del mestre Morera «A la plaça!» dedicada especialment als guanyadors de les «Tres Artístiques Garlandes», que abans se sortejaran.

I acabaràn les festes de l'Aplec a Vallvidrera, amb les següents sardanes:

«Les goies Dançaires», M. Serra.—«Cant de les ones», A. Oriol.—«Ritmes de juvenesa», J. Serra.—«Humoresca», F. Pujol.

Per a donar lloc a que no's formin aglomeracions, a l'acabar la festa de la tarde, la notable cobla «Barcino», executarà, mentre hi hagi concurrents, les millors sardanes del seu repertori.

Nit.—A les 10.—Gran festival popular al Turó Park, en la gran plaça inferior.

Començarà la festa amb l'execució de les següents sardanes inèdites: «Blancaflor», F. Piqué.—«Lliri blau», E. Guiteras. Seguidament, les colles ocuparan els llocs previamente senyalats, i donarà començ l'extraordinari «Concurs de Sardanistes», quals bases han sigut ja publicades en aquestes planes.

I les donaran per acabades les festes de l'Aplec, amb l'execució de les següents sardanes: «Flordeneu», J. Balsells.—«Floreal», F. d'A. Font.—«Camprodón», Joan Manén.

CORRESPONDENCIA

J. R.—Ciutat: La seva iniciativa ha coincidit amb els nostres propòsits, car tenim en preparació una serie de números extraordinaris.—M. T.—Caldes: Tant a vostè particularment com a l'entitat que presideix ens es molt grut servir-los i, per tant, estem a la seva disposició.—B. S.—Hospital: Sotscribint-se ara, rebrà des del primer número.—M. C.—Ciutat: Podria ésser que s'accepte és la seva oferta; passi per aquesta Administració a les hores d'oficina.—J. R.—Sabadell: No tenim inconvenient en dedicar exemplars a propaganda, majorment s'van a entitats de caràcter popular. Envi-hi la llista que diu.—J. C.—Ciutat: La circumstancia d'haver publicat recentment un article d'un company nostre tractant el mateix assumpte que tracteu vos, fa que, per ara, ens reservem la publicació del vostre article.—R. B.—Ciutat: Es excessivament llarg, per tractar del que tracta.—D. C. i V.—Ciutat: Anirà.

♦ ♦ LA NACIÓ ♦ ♦

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA
DE LA UNIO CATALANISTA

BIBLIOTHECA

1 pesseta trimestre Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB «RENAIXEMENT»

2'50 pessetes trimestre Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C.—Mallorca, 257 bis

Migranya, Dolors Neuràlgics,
Febres, etc.

es curen amb

Kalmine

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu,
J. Uriach i Cia., J. SEGALÀ

AL DETALL: en totes les farmàcies

CAPSES D'UN CATXET: 35 cts.

Calçat a Mida

BENET FERRER

Carrer de Ramalleres, 4

Pintura Decorativa :::::

PERE PASCUAL

Encàrrecs: Ribau, 25, entl., 2.^a

METXERO FÉNIX - BARCELONA

Modes i Merceria :::::
de Masià i Delclós

S. en C.

Brodats, Cintes, Sedes, Gasses,
Puntes, Botons, Agulles, etc., etc.

Preus incompetibles

HOSPITAL, 21

Fàbrica de Xocolates

Qualitats selectes

Productes purs

Francesc Castellà

Plaça de la Llana, 18

Fàbrica de Guants

de pell i de punt

DIPÓSIT DE MITGES I MITJONS

Classes selectes

VENDA A L'ENGROS I A LA MENUDA

Junqueres, 12, pral.

Anuncis A LES PUBLICACIONS DEL

COMITÉ DE PREMSA DE L'UNIÓ CATALANISTA

Renaixement ≡ La Nació

DEMANEU CONDICIONS I TARIFA

A L'AGENCIA GENERAL DE PUBLICITAT «LABOR»

Passeig de Gracia, 125 - Barcelona

Tallers Gràfics

J. SABADELL & C.^a, S. en C.

— Obres de text —

Revistes : Periòdics . Fascicles

Catàlegs : Circulars : Factures

Talons : Memoràndums : Es-

queles mortuories : Targetes i

tota mena de treballs comercials

: Casa especial per a Carnets :

Calendaris i Etiquetes en relleu

Mostruaris de totes menes

:: i Llibres ratllats ::

Religats de luxe i econòmics

UAB

Biblioteca de Comunicació

Mallorca, 257 bis - BARCELONA

TELEFÓN 7210